

VALSTS
ASINSDONORU
CENTRS

APSTIPRINU

Valsts asinsdonoru centra direktore
(*personiskais paraksts*) E.Pole
Rīgā 2018. gada 2.jūlijā

Valsts asinsdonoru centra 2017. gada PUBLISKAIS PĀRSKATS

ADRESE:

Sēlpils iela 9,

Rīga, LV-1007

Tālr.: 67 471 472

Fakss: 67 408 881

Epasts:

vadc@vadc.gov.lv

TEKSTĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

AD	Administratīvais departaments
AF	Aferēze
BC	Leikocītu-trombocītu slānis (<i>angl. buffy-coat</i>)
BVD	Skrīninga nodaļa
Centrs	Valsts asinsdonoru centrs
Centrs Rīga	Valsts asinsdonoru centrs Sēlpils ielā 9, Rīgā
Centra LF	Valsts asinsdonoru centra Latgales filiāle
DAD	Donoru nodaļa
DKD	Kvalitātes un risku vadības departaments
EM	Eritrocītu masa
FD	Finanšu departaments
HBsAg	B hepatīta virsmas antigēns
HCV	C hepatīta vīruss
HIV	Cilvēka imūndeficīta vīruss
IA	Audita nodaļa
ID	Hematoloģiskās izmeklēšanas nodaļa
ITG	Tehniskais departaments
IvIg	Intravenozā imūnglobulīna šķīdums
KAPA	Korektīvās un preventīvās aktivitātes
KL	Asins pagatavojumu kvalitātes kontroles laboratorija
KVS	Kvalitātes vadības sistēma
LBD	Laboratoriju departaments
NAT	Vīrusu molekulāro izmeklējumu nodaļa
NRL	Nacionālā references laboratorija
DD	Informācijas tehnoloģiju departaments
PF	Plazmaferēze
RAKUS	Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca
RIP	Retrospektīvās izmeklēšanas procedūra
RNS	Ribonukleīnskābe
SSP	Svaigi saldēta plazma
TFD	Transfuzioloģiskais departaments
TM	Trombocītu masa
T-SOL	Trombocītu masa no BC

SATURS

1. Pamatinformācija. Valsts asinsdonoru centra vispārīgs raksturojums	4
Informācija par donoriem, donācijām un procedūru skaitu	4
Izbraukumi	5
2. Iestādes darbības rezultāti	
2.1. Asins un asins komponentu sagatavošana un izplatīšana	6
2.2. Centra laboratoriju darbība	12
2.3. Iekšējie un ārējie auditi	14
Iekšējo auditu plāns 2017.gadam	14
Iekšējās kontroles sistēmas novērtējums	16
Iekšējo un ārējo auditu ieteikumu ieviešanas uzraudzība	16
Valsts kontroles revīzijas ieteikumu ieviešanas uzraudzība	17
3. Finanšu resursi	18
Atalgojuma sistēma	19
Maksas pakalpojumu izpilde	19
4. Integrētā kvalitātes vadības sistēma	20
Korektīva un preventīva darbība	20
Kvalitātes indikatori	20
Kvalitātes vadības sistēmas auditi	21
Validācija	21
Vigilances sistēma	21
5. Komunikācija ar sabiedrību	23
Sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem un aktivitātes sociālajos tīklos	24
Sociālie tīkli	26
Suvenīri un informatīvie materiāli	27
Sūdzību reģistrs	27
6. Personāls	28
7. Plānotie pasākumi un prioritātes 2018.gadā	29

1. PAMATINFORMĀCIJA

VALSTS ASINSDONORU CENTRA DARBĪBAS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

Valsts asinsdonoru centrs (turpmāk - Centrs) ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde.

Centra darbību reglamentē Valsts pārvaldes iekārtas likums, Ārstniecības likums, 2005.gada 22.februāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 138 „Valsts asinsdonoru centra nolikums”, 2005.gada 27.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1037 “Noteikumi par cilvēka asiņu un asins komponentu savākšanas, testēšanas, apstrādes, uzglabāšanas un izplatīšanas kvalitātes un drošības standartiem un kompensāciju par izdevumiem zaudētā asins apjoma atjaunošanai” un citi normatīvie akti.

Centram ir šādas **funkcijas**:

- organizēt un koordinēt ārstniecības iestāžu apgādi ar kvalitātes prasībām atbilstošiem asins komponentiem un asins pagatavojumiem;
- organizēt un koordinēt starptautisko sadarbību transfuzioloģijas jomā;
- organizēt imūnhematoloģiskās saderības pārbaudes un konsultatīvo palīdzību.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, Centrs veic **uzdevumus**:

- izstrādā valsts pasūtījuma projektus ārstniecības iestāžu apgādei ar asins pagatavojumiem;
- sagatavo donoru asinis un asins komponentus ārstniecības iestādēm (transfūzijām) un asins pagatavojumu ražošanai;
- nodrošina asins pagatavojumu kvalitātes kontroli;
- veicina sabiedrības izglītošanu donoru kustības jautājumos;
- apzina jaunas tehnoloģijas un sekmē to ieviešanu asins un asins komponentu sagatavošanā;
- veic imūnhematoloģiskās saderības pārbaudes;
- sniedz konsultācijas par imūnhematoloģiskās saderības nodrošināšanas iespējām;
- administrē asins un asins komponentu sagatavošanai piešķirtos valsts budžeta līdzekļus.

Centra darbības **mērķi** ir sagatavot asinis un asins komponentus ārstniecības iestādēm, kā arī nodrošināt imūnhematoloģiskās saderības pārbaudes, kā realizācijai kalpo budžeta programma „Specializētās veselības aprūpes nodrošināšanas apakšprogramma „Asins un asins komponentu nodrošināšana””.

Informācija par donoriem, donācijām un procedūru skaitu

2017.gadā Latvijā kopā pierēģistrēti donācijām 33563 asins donori. 29792 asins donori ir pielaisti pie donācijas, 29652 ir nodevuši asinis (pilna deva un nesavākums). Tas ir 15,4 uz 1000 iedzīvotājiem jeb 1,54% (2014.g. 1,65 %, 2015.g. 1,68%,2016.g. 1,69%). Donoru skaits uz 1000 iedzīvotājiem samazinājās. 1.tabulā apskatāms donoru skaita sadalījums pa gadiem un veidiem.

2017.gadā Centrā Rīgā reģistrētas 24936 asins donācijas, asins nodevuši 16823 donori un pilna asins deva ir sagatavota 24849 donācijās. Vidēji viens donors Centrā Rīgā nodevis asinis 1,48 reizes (2016.g. – 1,43 reizes, 2015.g. – 1,42 reizes, 2014.g. – 1,44 reizes, 2013.g. – 1,43 reizes, 2012.g.- 1,44 reizes).

2017.gadā Centrā LF reģistrētas 7473 asins donācijas, asins nodevuši 4291 donori un pilna asins deva ir sagatavota 7382 donācijās. Vidēji asins viens donors Centra LF nodevis asinis 1,74 reizes

(2016.gadā – 1,65 reizes, 2015.gadā – 1,61 reizi, 2014.gadā – 1,66 reizes, 2013.gadā – 1,7 reizes; 2012.gadā – 1,55), kas ir vairāk nekā 2016.gadā.

1.tabula

Donoru skaita sadalījums pa veidiem 2013.-2017.g.

	2013.g.	2014.g.	2015.g.	2016.g.	2017.g.
Asins donoru skaits Centrā (t.sk. izbraukumos)	22 132	22464	21996	22086	20926
• Donoru skaits izbraukumos	14 876	15828	15556	16021	15205
Pirmreizējo donoru skaits Centrā	5736 (26%)	5450 (24%)	5653 (25,7%)	5660 (25,6%)	4474 (21,4%)
Aferēzes donoru skaits:	312	1008	1499	1301	512
• Centrā Rīgā	312	873	1263	1076	405
• Centra LF	-	135	236	225	109

Izbraukumi

2017.gadā kopumā Centrs Rīgā veicis 438 izbraukumus (par 6 mazāk nekā 2016.g.). Donāciju skaits izbraukumos nedaudz audzis, salīdzinoši ar 2016. g. - no 16136 līdz 16251 reizēm.

VADC mobilais autobuss veicis 158 izbraukumus, kas ir par 6 izbraukumiem mazāk nekā pērn, donāciju skaits, salīdzinot ar pērno gadu, mazinājies par 226 donācijām. 2.tabulā sniegts detalizēts donāciju skaita apkopojums.

2.tabula

Donāciju skaita apkopojums 2015.-2017.g.

	2015.g.			2016.g.			2017.g.		
	Centrs Rīga	Centrs LF	Kopā	Centrs Rīga	Centrs LF	Kopā	Centrs Rīga	Centrs LF	Kopā
Donāciju skaits stacionārā (pilnas asins devas)	8424 (34,3%)	1420 (21,4%)	9844 (31,5%)	8482 (32,9%)	1789 (25,7%)	10243 (31,4%)	8598 (34,6%)	1794 (24,3%)	10392 (32,2%)
Donāciju skaits izbraukumos (pilnas asins devas)	10137 (41,3%)	5217 (78,6%)	15354 (49,2%)	11067 (43%)	5179 (74,3%)	16136 (49,5%)	10290 (41,4%)	5588 (75,7%)	15878 (49,3%)
Donāciju skaits mobilajā autobusā (pilnas asins devas)	6009 (24,5%)	-	6009 (19,3%)	6207 (24,1%)	-	6207 (19,1%)	5961 (24 %)	-	5961 (18,5%)
Kopā:	24570	6637	31209	25756	6968	32724	24849	7382	32231

2. IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. ASINS UN ASINS KOMPONENTU SAGATAVOŠANA UN IZPLATĪŠANA

2017.gadā Centrs veiksmīgi izpildījis darba uzdevumus, nodrošinot ārstniecības iestādes pieprasījumu pēc eritrocītu masas par 98.7 %.

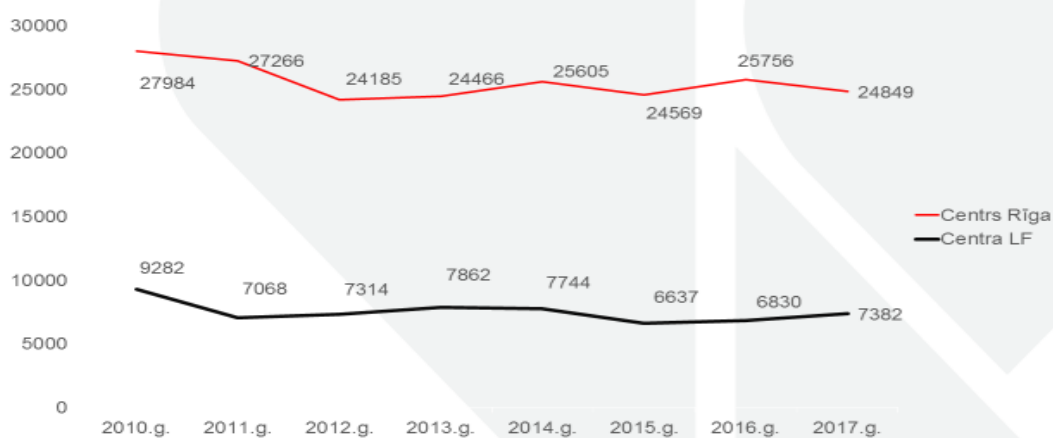
Kopā Centrā 2017.gadā sagatavotas 32231 asins devas. Centrā Rīgā 2017.gadā 24936 donācijās tika sagatavotas 24849 pilnasiņu standartdevas. Centra LF 7473 donācijās sagatavotas 7382 asins standartdevas. 3.tabulā pieejams detalizēts no pilnasinīm sagatavoto komponentu apkopojums no 2015.gada, savukārt 1.attēls atspoguļo datus par pilnasiņu sagatavošanu 2010. – 2017.gadā.

3.tabula

No pilnasinīm sagatavoto asins komponentu daudzuma salīdzinājums pa gadiem

	2015.g.			2016.g.			2017.g.		
	Centrs Rīga	Centrs LF	Kopā	Centrs Rīga	Centrs LF	Kopā	Centrs Rīga	Centrs LF	Kopā
EM bez BC aizviet.šķ. (devas)	24569	6637	31306	25750	6830	32580	24849	7382	32231
SSP (devas)	24569	6637	31306	25750	6830	32580	24849	7382	32231
TM no BC, filtrēta, susp. T-SOL (devas)	4544		4544	4546	-	4546	5296	-	5296
Filtrēta EM (devas)	2473		2473	2607	-	2607	1745	18	1763
Krioprecipitāts (devas)	8591		8591	7430	-	7430	8651	-	8651

PILNASIŅU SAGATAVOŠANA 2010.G. - 2017.G.

1.attēls. Pilnasiņu sagatavošana 2010. – 2017.g.

2017.gada laikā sagatavotas 5296 devas TM no leukocītu – trombocītu slāņa. No pilnasinīm sagatavoti 67,7 % TM (2016.g. - 64,3% 2015.g. - 62%, 2014.g. - 58 %). Realizēts mērķis palielināt TM sagatavošanas apjomu no leukocītu-trombocītu slāņa (BC) un samazināt TM sagatavošanu ar aferēzi.

2017.gadā veiktas 1313 automātiskās trombocītaferēzes procedūras (2016.g.- 1312 procedūras), kurās sagatavotas 2525 devas (1212 dubultdevas – 92,4% un 101 jeb 7,6 % vienkāršas devas). Trombocītaferēzes procedūras laikā sagatavotas 1240 SSP devas.

Ārstniecības iestādēm pēc pasūtījuma atmazgātas un izsniegtas 7 atmazgātas eritrocītu masas devas (2016.g. - 32 devas, 2015.g.- 24 devas, 2014.g. - 25 devas, 2013.g. - 11 devas, 2012.g. - 34 devas), pirms mazgāšanas visas devas tika filtrētas un pēc tām apstarotas. Šo asins komponentu sagatavo tikai pēc noteiktām indikācijām (piemērām, intrauterīnai pārliešanai). Apstarotus asins komponentus izmanto pēc noteiktām indikācijām neonatoloģijā un onkohematoloģijā. Asins komponentu apstarošanu ar jonizējošo starojumu veic tikai pēc ārstniecības iestāžu pieprasījuma, lai izvairītos no fatālām komplikācijām pēc asins pārliešanas (novērstu slimības “transplantāts pret saimnieka”(GVHD) attīstību).

Filtrētus asins komponentus izmanto pacientiem ar leukocitārām antivielām, lai samazinātu febrīlas pēctransfūzijas reakcijas risku. Centrā 2017.gadā tika iegūtas 1763 filtrētas EM devas pieaugušajiem, t. sk. 576 bērnu devas izmantošanai neonatoloģijā.

Centrā Rīgā 2017.gada laikā tika sagatavotas 8651 krioprecipitāta devas.

Veiktas 33 plazmaferēzes procedūras SSP sagatavošanai pārliešanai. Sagatavotas 500 bērnu devas pārliešanai. Bērnu devas tika sagatavotas tikai no donoriem vīriešiem, AB asins grupas, CMV negatīviem.

2017.gadā veiktas 1178 automātiskās plazmaferēzes procedūras, kuras laikā sagatavota plazma tika nodota plazmas preparātu ražošanai. Sagatavotas 825 frakcionēšanai paredzētas plazmas devas Centrā Rīgā un 350 Centra LF. Plazmas preparātu ražošanai 2017.gadā nodoti 10244,492 litri SSP.

Informācija par asins pagatavojumu izplatīšanu salīdzinājumā ar 2016.gadu apkopota 4.tabulā.

4.tabula
Asins komponentu izplatīšana no Centra 2016.-2017.g.

Asins komponents (devas)	2016. g.		2017. g.	
	Centrs Rīga	Centrs LF	Centrs Rīga	Centrs LF
Krioprecipitāts	7103	-	8059	588
EM	24817	3836	26381	3608
EM apstarota	497	-	488	-
EM atmazgāta	4	-	-	-
EM filtrēta atmazgāta	4	-	-	-
EM filtrēta atmazgāta apstarota	24	-	7	-
SSP no pilnasinīm	8026	2567	11065	2342
SSP aferēzes	1325	20	1378	60
TM (aferēzes) apstarota	796	-	717	-
+bērnu devas	21	-	13	-

TM (aferēzes)	1623	-	1698	-
+bērnu devas	39	-	25	-
TM no pilnasinīm	3474	-	4178	-
+bērnu devas	101	-	107	-
TM no pilnasinīm apstarota	686	-	863	-
+bērnu devas	63	-	63	-
SSP (aferēzes) bērnu devas	506	-	412	-
EM filtrēta	1928	-	1277	16
+bērnu devas	301	-	215	8
EM filtrēta apstarota	395	-	330	-
+bērnu devas	276	-	182	-

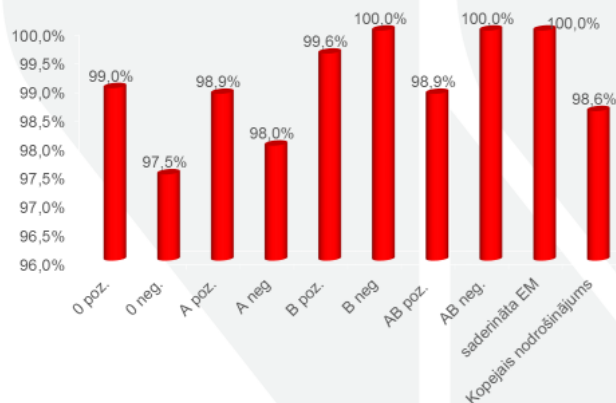
Ārstniecības iestāžu pieprasījuma nodrošinājums 2017.g. pēc EM Centrā Rīgā 98,6%, Centra LF 99,8%. Viszemākais nodrošinājums Centrā Rīgā ir bijis 2017.g. oktobrī – 94,9%. Informācija par EM nodrošinājumu (%) sadalījumā pa 2017.gada mēnešiem apkopota 5.tabulā, savukārt 2.attēlā redzams EM izplatīšanas nodrošinājums 2017.gadā pēc asins grupām.

5.tabula

Eritrocītu masas nodrošinājums (%) ārstniecības iestādēm pa mēnešiem

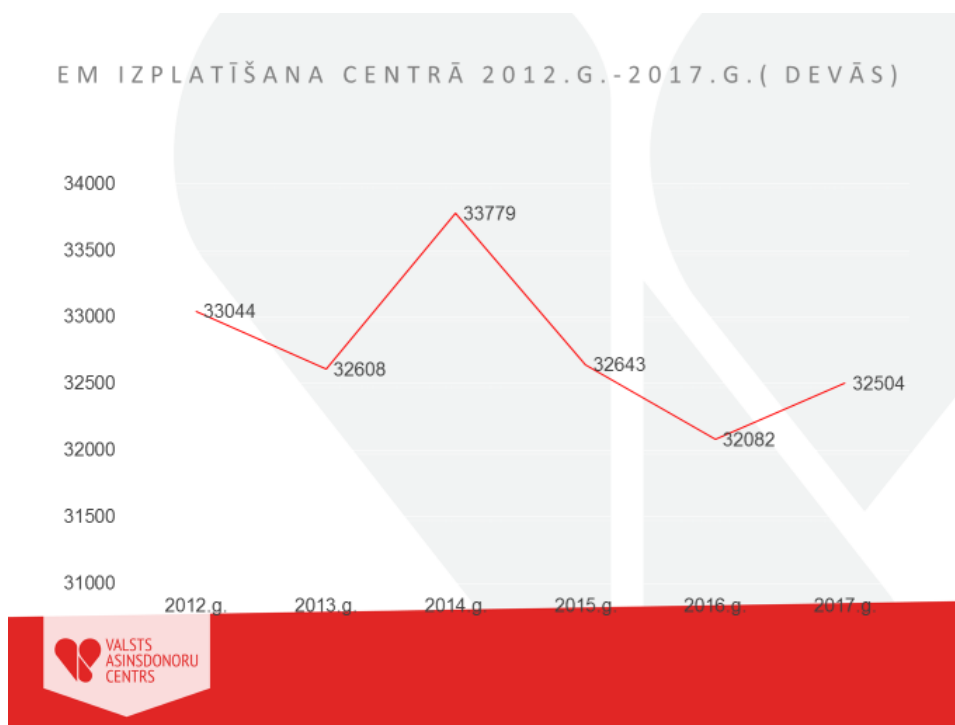
Mēnesis	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	XI	X	XI	XII	Kopā
Kopā	100,0	99,6	100,0	99,6	96,2	99,1	100,0	98,8	99,7	95,5	98,3	100,0	98,7
Centrs Rīga	100,0	99,6	99,96	99,5	95,9	99,1	100,0	98,6	99,7	94,9	98,1	100,0	98,6
Centrs LF	100,0	100,0	100,3	100,0	100,0	98,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	99,8

EM IZPLATĪŠANAS NODROŠINĀJUMS PĒC ASINS GRUPĀM % 2017.G.

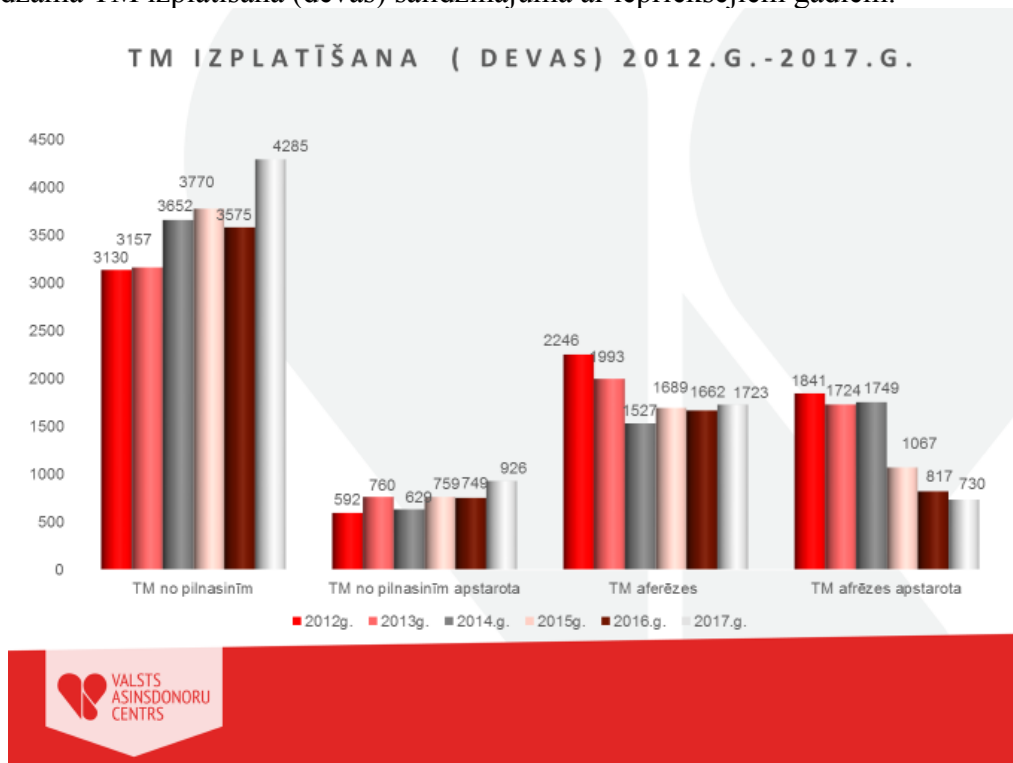
2.attēls. EM izplatīšanas nodrošinājums pēc asins grupām 2017.g.

3.attēlā uzskatāmi redzams, ka kopējais izplatīto EM devu skaits paliek diezgan nemainīgs.

3.attēls. Kopējais izplatīto EM devu skaits 2012.-2017.g.

2017. gadā ārstniecības iestādēm izplatītas 7664 TM, t.sk. 7456 devas pārlišanai pieaugušajiem un 208 devas - izmantošanai pediatrijā un neonatoloģijā. Ar aferēzi sagatavotās TM izplatītas 2453 devas, bet no leikocītu-trombocītu slāņa sagatavotās TM ir izplatītas 5211 devas pieaugušajiem. Aferēzē sagatavotā TM izsniegta 32 % (2016.g. - 36,4 %, 2015.g. - 37,8 %, 2014.g. - 43,3%, 2013.g. - 48,7%) un no pilnasinīm – 63,5% (2015.g. - 62,2 %, 2014.g. - 56,7 %, 2013.g. - 51,3%). 4.attēlā redzama TM izplatīšana (devas) salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem.

4.attēls. TM izplatīšana (devas) 2012.-2017.g.

6.tabulā atspoguļota svaigi saldētas plazmas un krioprecipitāta izplatīšana (devas) 2011.-2017.g.

Svaigi saldētas plazmas un krioprecipitāta izplatīšana (devas) 2011.-2017.g.

Gads	Krioprecipitāts Centrs Rīga	Krioprecipitāts Centra LF	SSP pilnasinīm Centrs Rīga	SSP no pilnasinīm Centra LF	SSP aferēzes Centrs Rīga (t.sk. bērnu devas)	SSP aferēzes Centra LF
2011	8056	-	18748	3429	1054	-
2012	7192	-	16451	3349	358	-
2013	8610	-	13787	3522	425	-
2014	7192	-	13526	3583	390	-
2015	7681	-	10792	2792	1287	-
2016	7103	80	8026	2567	1831	20
2017	8059	588	11065	2342	1790	60

7.tabulā atspoguļoti dati par EM, SSP un TM pārlišanu Eiropas valstīs uz 1000 iedzīvotājiem (2011.g. *TRENDS AND OBSERVATIONS on the collection, testing and use of blood and blood components in Europe, EDQM, 2001-2011 report*) un Latvijā 2015.- 2017.g. Pēc datiem var secināt, ka Latvijā asins komponentu izmantošana atbilst vidējiem Eiropas datiem.

Dati par EM, SSP un TM pārlišanu Eiropas valstīs uz 1000 iedzīvotājiem

Valsts (gads)	EM	SSP	TM
Dānija (2011)	53	11,9	6,19
Austrija (2011)	48	7,3	4,13
Spānija (2011)	34	4,6	4,17
Somija (2011)	45	9,2	7,76
Nīderlande (2011)	32	5,2	3,83
Anglija (2011)	34	4,7	4,87
Vācija (2011)	57	14,6	6,36
Francija (2011)	37	5,8	4,48
Zviedrija (2011)	51	9,0	5,26
Vidēji	<u>38,0</u>	<u>9,6</u>	<u>4,24</u>
Latvija (2015)	25	13,9	3,7
Latvija (2016)	25	12,6	3,6
Latvija (2017)	25	12,7	4,0

Plazmas preparātu ražošanai 2017.g. tika nodotas 26375 devas SSP no pilnasinīm un 4173 devas ar PF sagatavotas plazmas. Kopējais daudzums 10244,492 litri. 8.tabulā apkopoti dati par SSP nodošanu plazmas preparātu ražošanai.

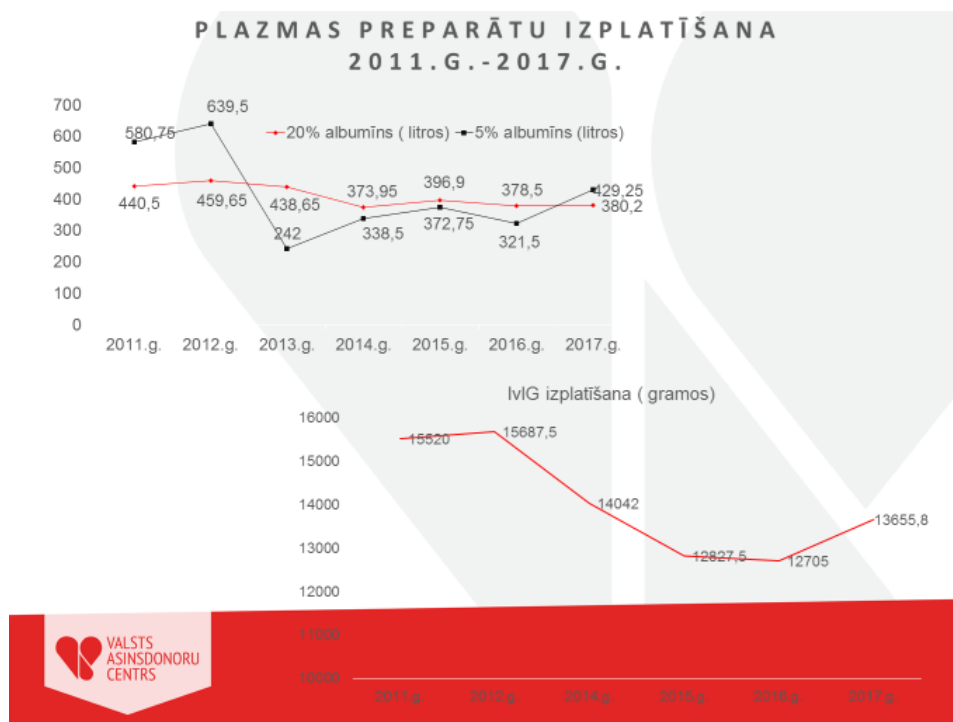
8.tabula
Plazmas preparātu ražošanai nodotās SSP devas 2013.-2017.g.

	2013.g.	2014.g.	2015.g.	2016.g.	2017.g.
SSP no pilnasinīm, devas	5823	-	19964	17228	26375
Plazma bez krio, devas	10390	-	-	-	-
SSP sagatavota ar PF, devas	-	-	6607	5479	4173

Plazmas preparātu izplatīšana ārstniecības iestādēm notiek pēc sadalītām kvotām (5.attēls). 9.tabulā sniegti dati par plazmas preparātu izplatīšana ārstniecības iestādēm (litros, gramos).

9.tabula
Plazmas preparātu izplatīšana ārstniecības iestādēm (litros, gramos)

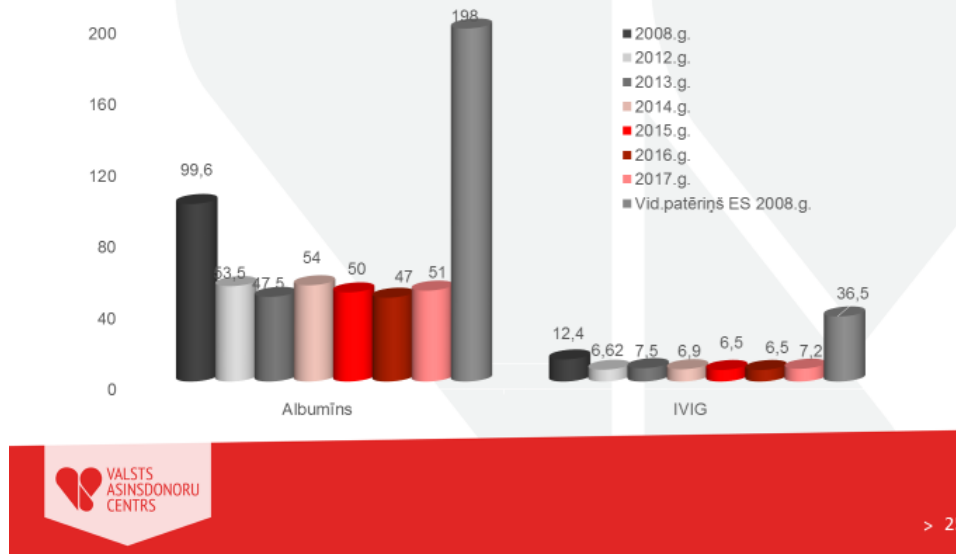
	2011.g.	2012.g.	2013.g.	2014.g.	2015.g.	2016.g.	2017.g.
20% albumīna šķ. (l)	440,5	459,65	438,65	373,95	396,9	378,5	380,2
5% albumīna šķ. (l)	580,75	639,5	242	338,5	372,75	321,5	429,25
IvIG (g)	15520	15687,5	15757,5	14042	12827,5	12705,0	13655,8

5.attēls. Plazmas preparātu izplatīšana 2011.-2017.g.

Latvijā plazmas preparāti, finansējuma ierobežojuma dēļ, netiek nodrošināti atbilstoši pieprasījumam. 6.attēlā redzams plazmas preparātu patēriņš Latvijā pa gadiem, kas saistīts ar pieejamo finansējumu, bet redzams, ka vidēji Eiropas valstīs tas ir 2,5 reizes augtāks ar tendenci katru gadu pieaugt. Piemēram, ES valstīs vidēji izmanto 36,5 g IvIg uz 1000 iedzīvotājiem, Latvijā - tikai 7,2 g/1000 iedzīvotājiem. Ja Eiropas valstīs vidēji izmanto 198 g albumīna/ 1000 iedzīvotāju, tad Latvijā – tikai 51 g.

PLAZMAS PREPARĀTU PATĒRIŅŠ LATVIJĀ / ES 2008.G.-
2017.G. (G /1000 IEDZĪVOTĀJIEM)

6.attēls. Plazmas preparātu patēriņš Latvijā/ ES 2008.-2017.g.

2.2. CENTRA LABORATORIJU DARBĪBA

Kvalitatīva laboratoriskā izmeklēšana balstīta uz normatīvās dokumentācijas, labas laboratoriskās prakses, kā arī medicīnas un testēšanas laboratoriju standartu prasību ievērošanu ikdienas darbā [LVS EN ISO 15189:2013 un LVS ISO/IEC 17025:2005] un to realizē Laboratoriju departaments (LBD), kura sastāvā ietilpst: Hematoloģiskās izmeklēšanas nodaļa (ID), Skrīninga nodaļa (BVD) un Asins pagatavoju kvalitātes kontroles laboratorija (KL).

Lai paaugstinātu asins komponentu drošību, kā papildus izmeklējumu seroloģiskajai izmeklēšanai, Centrā pielieto molekulārās vīrusu izmeklēšanas metodi NAT (nukleīnskābju amplifikācijas tests), kas vienā testā izmeklē un definē šādu vīrusu ģenētiskā materiāla klātbūtni: HIV-1 (M grupas: A-J apakštipi,) RNS; HIV-1 (O grupa) RNS; HIV-2 RNS; HBV (A-H genotipi) DNS; HCV (1-6 genotipi) RNS. Molekulāro izmeklēšanu veica tikai seroloģiski negatīviem paraugiem NAT 6p, – donoru asins paraugu izmeklēšana ar NAT, apvienojot sešus donoru asins paraugus kopā (vienā paraugā). NAT (MPX) donoru asins paraugu izmeklējumu skaits pa gadiem apkopots 10.tabulā.

10.tabula
NAT (MPX) donoru asins paraugu izmeklējumu skaits 2013.-2017.g.

2013 /24p	2014 /24p	2015 /24p	2016 /24p/6p	2017 /6p
53714	55482	58635	58399	47473

Veikto donoru asins paraugu seroloģisko un molekulāro izmeklējumu skaits 2017.g. - izmeklētas 51344 donācijas, kā arī tika veiktas analīžu kontroles un atkārtota paraugu izmeklēšana primāri reaktīva rezultāta gadījumos un RIP. 11.tabulā apkopoti LBD veiktie izmeklējumi 2015.-2017g.

11.tabula
LBD veikto izmeklējumu skaits 2015.-2017.g.

Gads	Izmeklējumu skaits			
	Anti-HCV	Anti-HIV	HBsAg	Treponemālie testi
2015	60596	60352	60253	60752
2016	59632	59275	59124	59179
2017	52187	52100	51957	51424

Seroloģisko analīžu kopskaitu veido: donāciju testi; atkārtotā izmeklēšana primāri pozitīva rezultāta gadījumā (algoritms); donoru analīžu kontroles testi pēc noteikta laika perioda, iegūstot nepārliciešošus skrīninga/ apstiprinošo testu rezultātus. Visi iegūtie primāri pozitīvie seroloģijas rezultāti izmeklēti atkārtoti pēc Centra noteikta algoritma un pēc tam nosūtīti apstiprinošai izmeklēšanai RAKUS Latvijas infektoloģijas centra Nacionālajā mikrobioloģijas references laboratorijā (turpmāk - LIC MRL).

Transfuzioloģijas jomā pastāv iespēja izplatīt asins komponentus no donoriem, kam asins ziedošanas laikā bija “loga periods” - infekcijas sākuma stadija, kad infekciju marķieri vēl nav nosakāmi. 2017.gadā Centrs piedalījās Veselības ministrijā organizētā darba grupā “Par asins komponentu drošību un donoru epidemioloģisko uzraudzību” kurā tika izstrādāti donoru asins paraugā primāri pozitīva rezultāta apstiprināšanas algoritmi Nacionālā references laboratorijā (NRL) un ārstniecības iestādes rīcība, atkarībā no NRL rezultāta, attiecībā pret donoru un asins komponentiem. Uz tā pamatā Centrā tika izstrādāta jaunā RIP.

Donoru atlasē etapā ID laboratorija nodrošina trombocītaferezes donoru izmeklēšanu pirms donācijas – nepilnu asins ainu. 12.tabulā redzami dati par donoru donācijas asins paraugu izmeklēšanu 2013.-2017.g., savukārt 13.tabula atspoguļo datus par antivielu identifikāciju (donori/pacienti) 2012.-2017.g.

12.tabula
Donoru donācijas asins paraugu izmeklēšana 2013.-2017.g.

Nr. pk.	Nosaukums	Izmeklējumu skaits /gads				
		2013	2014	2015	2016	2017
1*	Asins grupas noteikšana ar dubultreakciju, plaknes metodi	6737	1050	1400	1920	1192
2*	Rh (D) noteikšana ar plaknes metodi	6737	1050	1259	1920	1192
3	Rh fenotipa un Kell antigēna noteikšana ar gelkaršu metodi	1210	363	18	865	658
4	Rh (D) precizēšana ar gelkaršu metodi (IAT)	1450	2163	2489	166	31
5 **	Citu sistēmu antigēnu noteikšana ar gelkaršu metodi	7579	7406	3634	4490	6254
6 **	0 Rh(D) negatīvo donoru pilna fenotipizācija	4320	2480	1426	2148	2486
7	Antivielu skrīnings (IAT) ar gelkaršu metodi	14047	20701	21213	2046	29
8	Antivielu identifikācija (IAT+ enzīmu metode) ar 4 ID kartēm gelkaršu metodē (donoru skaits)	24	40	42	17	15
9	0 gr. donoru augsta titra aglutinīnu skrīnings ar plaknes metodi	12587	20068	3654	4991	4316

10	Augsta titra aglutinīnu noteikšana ar IAT 37°C (Pozitīvie rezultāti)	1300	1840	704	1393	1650
11 ***	Asins grupas noteikšana ar dubultreakciju un Rh(D) noteikšana ar mikroplašu met.(Qwalys)	29776	53085	51138	51875	48780
12 ***	Asins grupas noteikšana ar dubultreakciju un Rh(D)fenotipa un Kell antigēna noteikšana ar mikroplašu met.(Qwalys)	10043	16832	16813	15219	11729
Kopā:		96161	127118	103790	105586	78332

* nosaka ar manuālo metodi trombocītaferēzes un plazmaferēzes donoriem.

** donoru izmeklēšana, lai nodrošinātu EM piemeklēšanu pārļiešanai recipientiem ar antiviēlām.

*** rutīnas donoru asins paraugu izmeklēšana (11. – visiem donoriem, 12. – pirmreizējiem un atkārtotai fenotipa noteikšanai).

13.tabula

Antiviēlu identifikācija (donori/ pacienti) 2012.-2017.g.

	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2015.	2016.	2017.
Primāri identificētas antiviēlas un izsniegta imunizētas personas pase (donori/ambulatori)	Kopā: 442 24/418	Kopā: 455 24/431	Kopā: 448 43/405	Kopā:450 42/408	Kopā:358 15/343	Kopā 370 11/359
Neidentificētas antiviēlas	36*	17*	13*	23*	3*	6*

* antiviēlas nav identificējamās zema titra dēļ, pret bieži sastopamu antigēnu, u.c.

Antiviēlu identifikācijai un asins saderības izmeklēšanai 2015. - 2017.g. uz VADC nosūtīto pacientu paraugu skaits

Asins pagatavošanu kvalitātes kontroles laboratorija strādā ar kvalitātes indikatoriem. 14.tabula atspoguļo datus par iesniegto komponentu paraugu daudzumu pret (saskaņā ar normatīvās dokumentācijas prasībām) plānoto paraugu daudzumu, izteiktu % (iespaido kvalitātes kontroles rezultātu atbilstības vērtējuma objektivitāti).

14.tabula

Iesniegto komponentu paraugu daudzums pret plānoto paraugu daudzumu, izteiktu %

Komponents	Plāns, gab.	Notestēts, gab.	Izpilde %
EM	1470	1780	121
PPS	796	783	98
SSP	660	601	91
Krioprecipitāts	76	88	116
TM	316	311	98
Aprobācijas process	0	863	
BC	480	571	119

2.3. IEKŠĒJIE UN ĀRĒJIE AUDITI

Audita nodaļa (turpmāk - IA) ir Centra patstāvīga struktūrvienība un ir neatkarīga no pārējām Centra struktūrvienībām savas darbības plānošanā, iekšējā audita veikšanā un ziņošanā par darbības rezultātiem. Audita nodaļa strādā Veselības ministrijas vienotā iekšējā audita sistēmā.

Iekšējo auditu plāns 2017.gadam

2016.gada 14.decembrī Centra direktors apstiprināja IA plānu 2017.gadam (skat.15.tabulu). 2017.gada 7.augustā un 19.oktobrī auditu plāns tika aktualizēts. Saskaņā ar aktualizētu plānu tika veikti trīs iekšējie auditi Centra pamatdarbības sistēmās.

15.tabula
Valsts asinsdonoru centra Audita nodaļas plāns 2017. gadam

Nr. p.k.	Auditējamā sistēma, apakšsistēma	Iekšējā audita nosaukums	Auditējamā struktūrvienība	Iekšējam auditam paredzētais laiks (kalendāra mēnesis)	Atbildīgais iekšējais auditors	Auditam paredzēto dienu skaits	Audita vadīšanai paredzēto dienu skaits
1.	Laboratoriskā izmeklēšana	Virusoloģiskās un seroloģiskās izmeklēšanas rezultātu paziņošana donoriem	BVD DAD DD AD DKD	Februāris - aprīlis	IA auditors IA vadītājs	35	15
2.	Ārstniecības iestāžu apgāde ar kvalitatīviem asins komponentiem: Asins komponentu sagatavošana	Krioprecipitāta sagatavošana un uzskaitē	TFD DKD ITG DD FD	Aprīlis - jūnijs	IA auditors IA vadītājs	40	20
3.	Laboratoriskā izmeklēšana	Medicīnisko iekārtu vadība laboratoriskā izmeklēšanā	LBD DKD ITG AD FD	Augusts - oktobris	IA auditors IA vadītājs	40	20
Kopējais iekšējam auditam paredzēto dienu skaits:						170	

Iekšējais audits “Virusoloģiskās un seroloģiskās izmeklēšanas rezultātu paziņošana donoriem” (Nr. 2-01-2017)

Audits veikts Centra pamatdarbības sistēmā “Laboratoriskā izmeklēšana”. Auditā vērtēja donoru personas identifikācijas datu un sensitīvo datu konfidencialitātes un izsekojamības nodrošināšanu procesā PP10 “Donoru asins paraugu laboratoriskā izmeklēšana”. Auditā tika atklāts, ka:

1. DAD un LF *darbinieku rīcības donoru informēšanā* par laboratoriskās izmeklēšanas rezultātiem *nav vienādas*, kā arī *atšķiras pierakstu veikšana*;
2. autovadītājiem, kas veic asins un asins paraugu transportēšanu, nebija noteikts amata pienākums - *“bioloģiski bīstamā materiāla (neizmeklētas asinis un asins paraugu) transportēšana”* - un nebija identificēti ar tā izpildi saistītie riski;
3. ārstniecības personām, kas iesaistītas konfidencialo datu apstrādē, nebija piešķirtas attiecīgas amata tiesības;
4. kā arī tika veikti citi konstatējumi.

Pamatojoties uz konstatējumiem, tika izstrādāti 14 audita ieteikumi, apstiprināti 9 ieteikumi, t.sk. 6 augstas prioritātes ieteikumi. Ieteikumi auditējamā procesa funkcionālās efektivitātes pilnveidošanai sastādīja 44,4% no kopējā apstiprināto ieteikumu skaita.

Iekšējais audits “Krioprecipitāta sagatavošanu un uzskaitē” (Nr. 1.1-02-2017)

Audits veikts Centra pamatdarbības sistēmas “Ārstniecības iestāžu apgāde ar kvalitatīviem asins komponentiem” apakšsistēmā “Asins komponentu sagatavošana”. Tā kā viens no audita mērķiem ir

bijis - *pārliecināties par resursu lietderīgu izlietojumu* - auditā gūtas liecības, ka *resursu izlietojums auditējamā procesā PP7 veikts atbilstoši lietderīguma principam un krioprecipitāta uzskaites cena kritusi par ~ 27,68 %: no 23,52 EUR par devas vienību 2014. gadā uz 17,01 EUR 2017. gadā*. Būtiskākie audita konstatējumi:

1. auditējamā procesā nebija identificēts sākuma posms, kurā notiek izejvielas atlase;
2. nebija saņemts apliecinājums, ka gatava produkta uzskaitē tiek veikta riska "FN" (*Finanšu resursu nelietderīgas (t.sk. nelikumīgas) izmantošanas risks*) pārvaldība.

Blakus novērojumā tika pamanītas neprecizitātes iekšējā dokumentā SH-011 "Valsts asinsdonoru centra iekšējās kontroles sistēma", kas shematiski atspoguļo Centra iekšējās kontroles sistēmas uzbūvi.

Konstatēto trūkumu novēršanai tika izstrādāti 13 audita ieteikumi, apstiprināti 9 ieteikumi, t.sk. 5 augstas prioritātes ieteikumi. Ieteikumi auditējamā procesa funkcionālās efektivitātes pilnveidošanai sastādīja 55,6% no kopējā apstiprināto ieteikumu skaita.

Iekšējais audits "Medicīnisko iekārtu vadība laboratoriskā izmeklēšanā" (Nr.2-03-2017)

Audits veikts Centra pamatdarbības sistēmā "Laboratoriskā izmeklēšana", vērtējot darbā izmantojamo medicīnisko iekārtu vadību. Strādājot pēc audita mērķa „*pārliecināties par medicīnisko iekārtu vadībā saņemto ārpakalpojumu un veikto izmaksu samērīgumu*” sasniegšanas, auditori guva pārliecību, ka grāmatvedības programmā HORIZON ir apgrūtināta medicīnisko iekārtu ekspluatācijas un tehniskās uzturēšanas izmaksu izsekojamība pēc struktūrvienību vadītāju pieprasījuma, bet auditoriem nerodas šaubas par medicīnisko iekārtu tehniskās apkopes pasākumu atbilstību laboratoriju darba vajadzībām. Turklāt auditā netika saņemti dati par auditējamā procesa (*resursu vadības process RP6 – medicīnisko iekārtu vadība*) risku pārvaldību, kā arī 6 darbu reglamentējošos dokumentos tika atklātas darba kļūdu rašanos veicinošas neprecizitātes.

Konstatēto trūkumu novēršanai tika izstrādāti 14 audita ieteikumi, apstiprināti 13 ieteikumi, t.sk. 4 augstas prioritātes ieteikumi. Ieteikumi auditējamā procesa funkcionālās efektivitātes pilnveidošanai sastādīja 46,2% no kopējā apstiprināto ieteikumu skaita.

Iekšējās kontroles sistēmas novērtējums

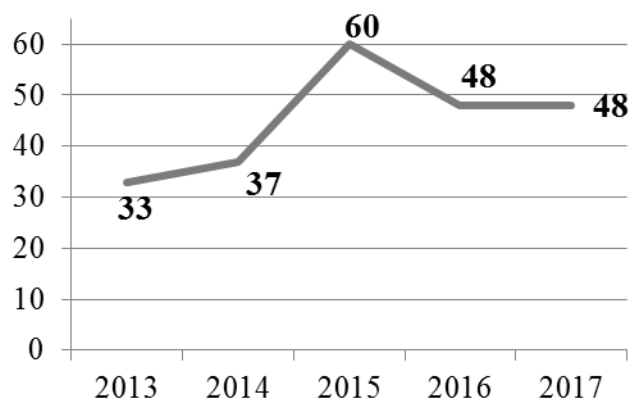
2017. gada iekšējos auditos auditori novērtēja Centra iekšējās kontroles sistēmas darbību, sniedzot vērtējumu „*sistēma darbojas, lai gan ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi*”. Konstatēti atsevišķu, specifisku kontroļu trūkumi, tomēr kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas ļauj sniegt pietiekamu pārliecību, ka riski tiek vadīti un Centra mērķis tiks sasniegts.

Iekšējo un ārējo auditu ieteikumu ieviešanas uzraudzība

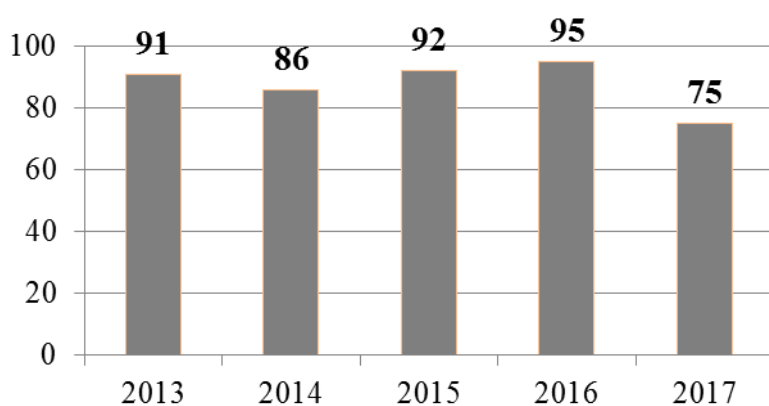
2017. gadā Centra iekšējos auditos tika apstiprināts 31 ieteikums, no tiem 15 ieteikumiem tika piešķirta augsta prioritāte, kas sastādīja ~ 48% no kopējā 2017. gadā apstiprināto ieteikumu skaita (skat. 7.attēlu).

Pārskata gadā 20 ieteikumu ieviešanas termiņš ir bijis 2017. gads, no tiem tika ieviesti 15 ieteikumi, kas sastādīja ~ 75% no kopējā ieteikumu skaita (skat. 8.attēlu).

Pārskata gadā tika ieviesti 16 ieteikumi no 2016. gada Veselības ministrijas audita Nr.3/2016 "Pamatdarbības procesu un „Valsts asins dienesta un Valsts asinsdonoru centra Strukturālo reformu un reorganizācijas plāna” atbilstība normatīvo aktu prasībām un efektivitāte” Valsts asins donoru centrā”. Divi ieteikumi tika atcelti.

7.attēls. Apstiprinātie augstas prioritātes ieteikumi Centrā 2017.g.

8.attēls. Ieviesto ieteikumu skaits Centrā 2017.g.

Valsts kontroles revīzijas ieteikumu ieviešanas uzraudzība

2017. gadā Centrs turpināja Valsts kontroles ieteikumu ieviešanu Revīzijas lietā Nr.5.1.-2-6/2012, tāpat arī 2017. gadā tika savlaicīgi ieviesti 12 ieteikumi, par ko Centrs rakstiski informēja Veselības ministriju.

3. FINANŠU RESURSI

Centra kopējie pārskata periodā piešķirtie finanšu resursi kopā ir 7714,847 tūkst. euro (2016.gadā 7225,778 tūkst. euro), kas atspoguļots 16.tabulā, t.sk.:

- 1) Specializētā veselības aprūpes nodrošināšana, Asins sagāde 7665,42 tūkst. euro;
- 2) Rezidentu apmācība 24,995 tūkst. euro;
- 3) Līdzekļi no neparedzētiem gadījumiem 24,432 tūkst.euro.

16.tabula

Kopējie Centra pārskata periodā piešķirtie finanšu resursi

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2016. gada izpilde Visi finansēšanas avoti	2017. gadā visi finansēšanas avoti	
			apstiprināts	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	7212741	7714847	7691159
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	7132952	7590438	7589185
1.2.	T DTransferti	0	0	0
1.3.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	79789	99977	77542
1.4.	LL Līdzekļi no neparedzētiem gadījumiem	0	24432	24432
2.	Izdevumi (kopā)	7225778	7715497	7691117
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	6973814	7553291	7528911
2.1.1.	kārtējie izdevumi	6973814	7553291	7528911
2.1.1.	Atlīdzība	2618456	2675876	2651639
	t.sk. atalgojums	2026998	2039165	2032300
2.1.1.	Preces un pakalpojumi	4355358	4877415	4877272
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	251964	162206	162206

17.tabula

Ziedojumi un to izlietojums euro

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2016. gads (faktiskā izpilde)	2017. gads	
			apstiprināts	faktiskā izpilde
	Atlikums uz gada sākumu	1553	337	337
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1663	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	110	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	1326	0	0
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1326	0	0
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1326	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0
	Atlikums uz gada beigām	337	337	337

Atalgojuma sistēma

2017.gadā tika piešķirts papildus finansējums 18,156 tūkst.euro atlīdzībai, t.sk. 14,691 tūkst.euro atalgojumam centra darbinieku algu izlīdzināšanai, minimālās algas palielināšanai.

Pēc Finansēšanas plāna 2017.gada janvārī - decembrī 22,4 tūkst.euro ir neizlietotie līdzekļi atlīdzības izmaksām. Apmaksa atlīdzības izmaksām tika nodrošināta, bet netika izpildīta sakarā ar maksas pakalpojumu ieņēmumu neizpildi un nepietiekamu finansējumu naudas plūsmas izdevumiem.

Turpinās Centra atalgojuma sistēmas uzlabošana:

- 1) atbilstoši papildus piešķirtajiem līdzekļiem veikta zemāko amatalgu izlīdzināšana;
- 2) sociālām garantijām 2017.gadā izlietotie līdzekļi – 276 975 euro, t.sk. 35 596 euro veselības apdrošināšanai, 54 964 euro atvaļinājuma pabalstiem, 76 307 euro prēmijai par novērtējumu un 110 108 euro par gada rezultātiem.

Maksas pakalpojumu izpilde

Centrs ieņēmumus no maksas pakalpojumiem saņem par veiktajiem laboratoriskajiem izmeklējumiem ārstniecības iestādēm, apmācības pasākumiem ārstiem un vidējam medicīniskajam personālam kvalifikācijas un zināšanu paaugstināšanai transfuzioloģijas un imūnhematoloģiskās izmeklēšanas jomās. Galvenais ieņēmuma veids Centram ir ieņēmumi no laboratoriskajiem izmeklējumiem. Ieņēmumu struktūra un apjoms ir parādīts 18.tabulā par laika periodu 2013.-2017.gads.

18.tabula

Maksas pakalpojumu ieņēmumu veidi euro

Nr.p.k	Maksas pakalpojumu ieņēmumu veidi	2013.gads	2014.gads	2015.gads	2016.gads	2017.gads
1.	Ieņēmumi no laboratoriskajiem izmeklējumiem	74450	95034	102412	54344	47061
2.	Ieņēmumi kursu organizēšanas	8226	4191	5360	8679	4918
3.	Citi ieņēmumi (nomas maksa, komunālie pakalpojumi, u.c.)	82951	51719	5890	16766	25563
	KOPĀ kases izpilde	165627	150944	113662	79789	77542

4. INTEGRĒTĀ KVALITĀTES VADĪBAS SISTĒMA

Galvenie KVS darbības rezultāti ir kvalitātes un drošības prasībām atbilstoša Centra pamatdarbības funkciju izpilde un ārstniecības iestāžu nodrošināšana ar prasībām atbilstošiem asins komponentiem.

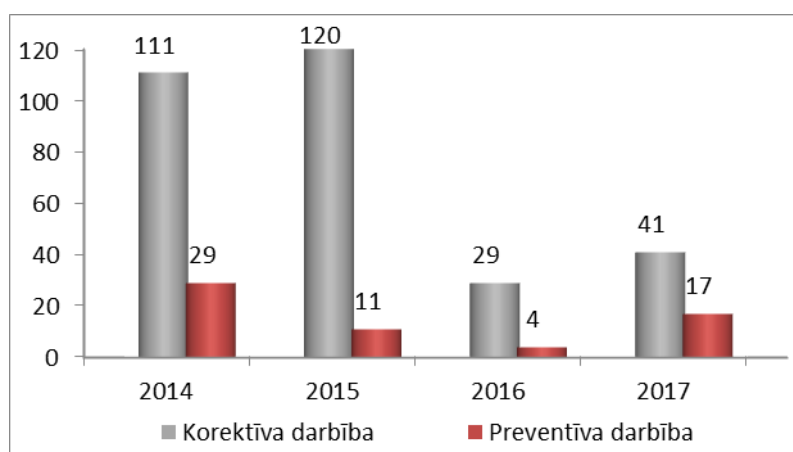
Dokumentu vadības rezultātie rādītāji liecina, ka KVS dokumentācija tiek optimizēta, apvienojot vairākus dokumentus, nepārtraukti uzlabota un pilnveidota. Kopumā dokumentu pārvaldība ir kvalitatīva, efektīva un atbilst noteiktām prasībām.

Plānotās aktivitātes **risku vadības** jomā 2018. – 2020. gadam: pārskatīt risku vadības modeli; veikt visu pamatdarbības procesu risku pārskatīšanu un novērtēšanu, kā arī veicināt vadības, resursu vadības un atbalsta procesu turētājus veikt savu procesu risku identificēšanu un novērtēšanu.

Korektīva un preventīva darbība

Korektīvās un preventīvās darbības (turpmāk - KAPA) ir kvalitātes sistēmas elements, kas tiek lietots, lai uzlabotu Centra integrētās vadības sistēmas efektivitāti un Centra darbību kopumā.

DKD nodrošina centralizētu KAPA uzskaiti un izpildes uzraudzību. 2017.gadā reģistrā tika reģistrētas 58 darbības, no kurām 41 klasificējamas kā korektīvas un 17 kā preventīvas darbības. Korektīvu un preventīvu darbību attiecība (2014. – 2017.g.) skatāma 9.attēlā.

9.attēls. Korektīvu un preventīvu darbību attiecība Centrā 2014.-2017.g.

Apskatot KAPA kopējā skaita dinamiku pēdējo 4 gadu laikā, redzams, ka kopējais KAPA skaits ir būtiski samazinājies. Tomēr novērojama KAPA skaita palielināšanās 2017 gadā, kas, galvenokārt, ir saistīts ar ārējo un iekšējo auditu konstatētām neatbilstībām un novērojumiem.

Kvalitātes indikatori

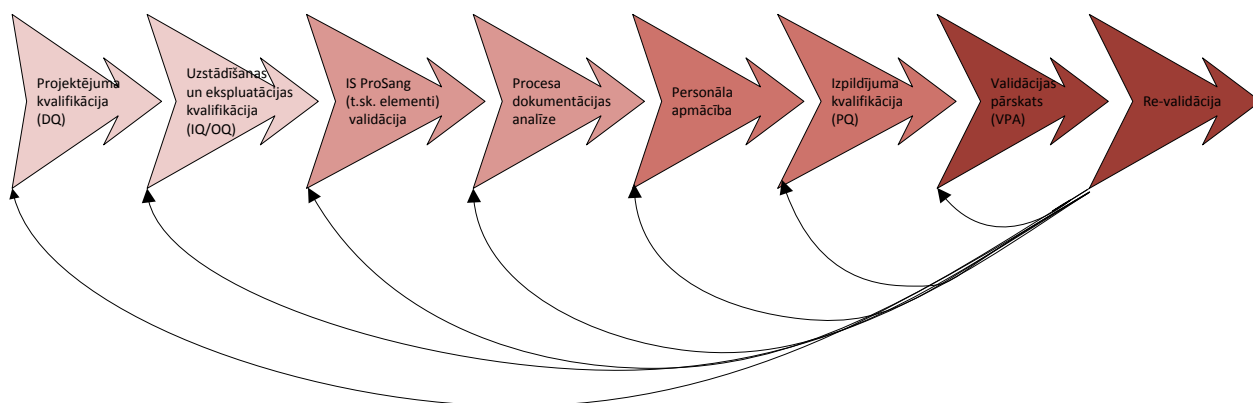
Centrā ir izstrādāts un ieviests Kvalitātes indikatoru novērtēšanas modelis, kurā ir noteikti Centra procesu darbības rādītāji un definēti kvalitātes indikatori. Par kvalitātes indikatoriem tiek uzskatīti: asins komponentu kvalitātes rādītāji; procesu kritisko punktu uzraudzības rādītāji (kvalitātes kontroles statistiskā analīze; indikatoru mērīšanas dati procesu kritiskajos punktos); neatbilstību, sūdzību, kļūdu, blakņu, nevēlamu notikumu un negadījumu atkārtošanās un korektīvo/preventīvo pasākumu analīzes dati; klientu (iekšējo un ārējo) apmierinātības līmeņa dati; procesa rādītāji (brāķa, donoru noraidīšanas iemeslu, asins komponentu norakstīšanas iemeslu analīzes dati un dinamika u.c.); finanšu rādītāji (izmaksu analīze).

Kvalitātes vadības sistēmas auditi

2017.gada plānā tika mainīta audita pieeja - auditēt struktūrvienības, ietverot visas uz attiecīgo struktūrvienību attiecināmās tēmas. Veikti 8 integrētie kvalitātes vadības sistēmas (KVS) auditi. Auditu kritēriji: standartu LVS EN ISO 15189:2013, LVS EN ISO/IEC 17025:2005 un LR MK noteikumu Nr. 1037. prasības.

Validācija

Validācija ir nepārtrauktas ikdienas aktivitātes (skat.10.attēlu), kuru rezultāti apliecina procesu/sistēmu/metozu atbilstību noteiktām prasībām, kā arī sniedz liecības par procesu/sistēmu/metozu stabilitāti.

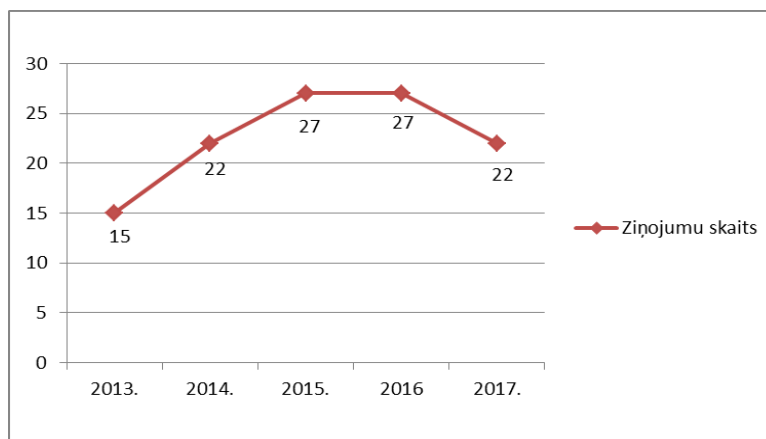
10.attēls. Validācijas aktivitātes

Vigilances sistēma

Centra Vigilances sistēmu veido un uztur aktuālā stāvoklī DKD, nodrošinot Vigilances ziņojumu uzskaiti, sistematizāciju un analīzi, kā arī uzturot aktuālu reģistru par nevēlamiem notikumiem (turpmāk - NN) un blaknēm.

2017. gadā saņemti un reģistrēti “Nevēlamu notikumu un blakņu reģistrā” 60 ziņojumi par 274 blaknēm donoriem un recipientiem (skat.11.attēlu), kuros sniegta ziņas par:

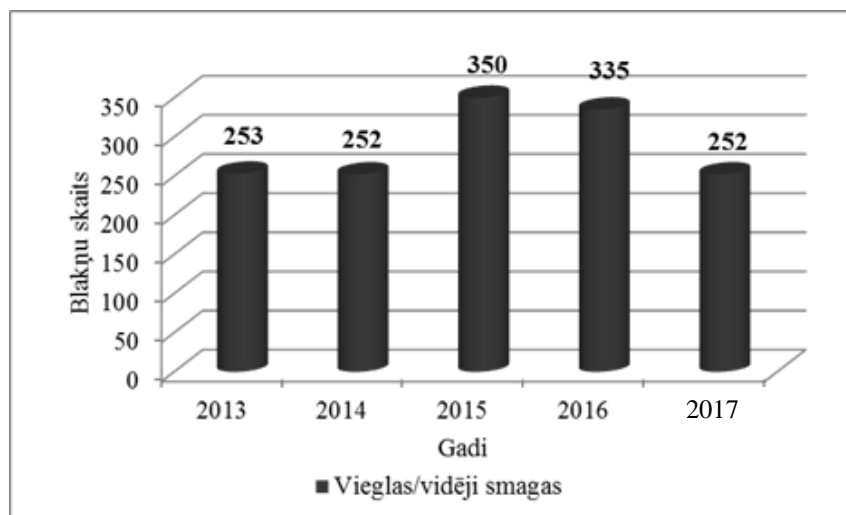
- 22 blaknēm recipientiem,
- 252 blaknēm donoriem.

11. attēls. Ziņojuma skaita par blaknēm recipientiem dinamika 2013.-2017.g.

Salīdzinoši ar iepriekšējiem diviem gadiem, ziņojumu skaits attiecībā uz blaknēm recipientiem samazinājies par 18 %. Blakņu skaits sastāda **0,022%** uz 100 000 transfūzijām.

Kopumā saņemti 39 ziņojumi par 252 blaknēm donoriem. Blakņu skaits sastāda 0,26% uz 100 000 donācijām. Donoru blakņu skaita dinamika 2013.-2017.g. redzama 12.attēlā.

12. attēls. Donoru blakņu skaita dinamika 2013.-2017.g.

5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Centrs ir veicis dažādas sabiedrisko attiecību aktivitātes 2017.gadā, lai īstenotu komunikāciju ar sabiedrību un veicinātu donoru kustības attīstību. Kā spilgtas sabiedrisko attiecību aktivitātes 2017.gadā var minēt:

1. **Centra Pateicības koncerts donoriem.** 28.01.2017. Centrs uz donoru Pateicības koncertu aicināja donorus, kuri 2016.gadā ziedojuši asinis un asins komponentus. Koncertā uzstājās “DAGAMBA”, Jānis Stībelis, Jenny May, Kārlis Kazāks, koris “Balsis” un Annija Putniņa.
2. **Bezmaksas WiFi.** 2017.gadā turpināta sadarbība ar Bite, nodrošinot WiFi tīklu izbraukumos. Kopš 2016.gada 9.maija Lattelecom, papildu WiFi pārklājumam Valsts asinsdonoru centra asins donācijas kabinetā un uzgaidāmajās telpās, nodrošina arī bezmaksas WiFi tīklu plazmaferēzes un tromboferēzes asins nodošanas kabinetos telpās.
3. **Hokeja kluba Dinamo Rīga donoru dienas.** Turpināta 2014.gadā uzsāktā sadarbība ar Dinamo Rīga, organizējot donoru dienas un sniedzot iespēju donoriem saņemt bezmaksas biļetes uz Dinamo Rīga hokeja spēlēm.
4. **Mainīts Donoru privilēģiju kartes dizains.** 2017.gadā turpināts darbs, veidojot sadarbību ar uzņēmējiem, kuri Donora privilēģiju kartes īpašniekiem piedāvā īpašas akcijas un atlaides uzņēmuma pakalpojumiem vai precēm. Kopš pērnā gada Donora privilēģiju kartei mainījies dizains.
5. Akcija “**Augstskolu izaicinājums**”. 2017.gadā Centrs organizēja akciju “Augstskolu izaicinājums”, kurā piedalījās Latvijas Kultūras akadēmija un Ekonomikas kultūras augstskola. Akcija aizsākta 2016.gada martā ar mērķi iedrošināt jauniešus ziedot asinis. Akcija norisinājās arī martā un aprīlī.
6. “**Liiedienu Donors**”. Projekts „Kronbergs izglītībai”, sadarbībā ar Centru un Latvijas Mākslas akadēmiju, jau 12 gadu pēc kārtas aicināja piedalīties akcijā „Liiedienu donors 2017”.
7. **Pasaules asinsdonoru diena 2017 Ikšķilē.** Atzīmējot Starptautisko Pasaules asinsdonoru dienu, Centrs 10. jūnijā viesojās Ikšķiles pilsētas svētkos. Apmeklētājiem bija iespēja ziedot asinis, noteikt savu asinsgrupu, iepazīties ar asins ziedošanas procesu un griezt laimes ratu. Donoru dienu atbalstīja bērzu sulu ražotne “Libertu”, kā arī viesnīca un ūdens atpūtas centrs “Spadrops”.
8. **Akcija “Donori nāk!”.** 23. maijā AS “Rīgas Siltums” un AS “Latvijas Gāze” uzsāka akciju “Donori nāk!”. Akcijas mērķis bija motivēt sevi un citus uzņēmumus palīdzēt līdzcilvēkiem atveseļoties. Akcijā asinis ziedoja 43 “Rīgas Siltums” darbinieki, pārsējot akcijas iniciatorus AS “Latvijas Gāze”.
9. “**Latvijas dzelzceļa kauss 2017**” atklāšana. 12. augustā norisinājās “Latvijas dzelzceļa kauss 2017”, tā atklāšanas pasākumā piedalījās arī Centrs, apmeklētājiem piedāvājot ziedot asinis, uzzināt asinsgrupu un, iegriežot laimes ratu, vinnēt dažādas balvas. Pasākumā asinis ziedoja 38 donori, bet savu asinsgrupu noteica 57 cilvēki. Katrs asins donors dāvanā saņēma 2 ielūgumus uz “Latvijas dzelzceļa kauss 2017” turnīra spēli.

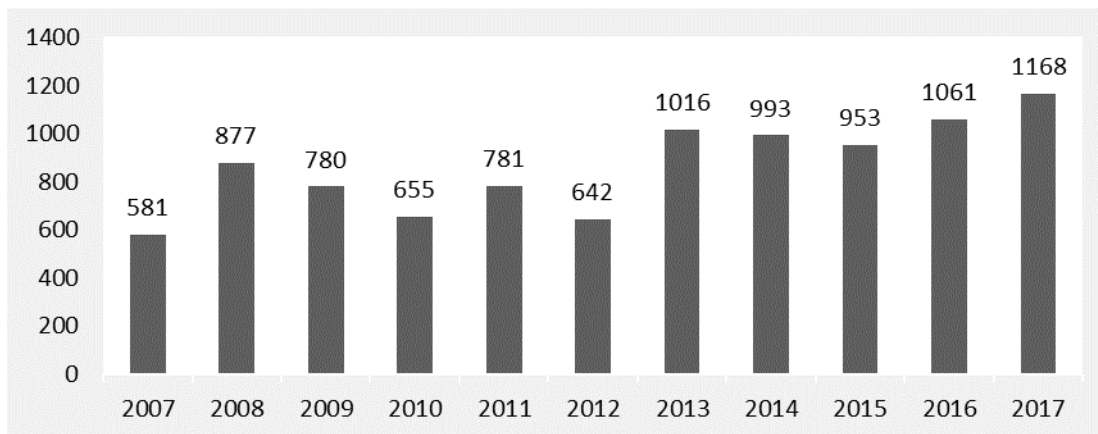
10. **Sadarbība ar Latvijas aptieku.** No 1. jūlija Centrs un SIA "Latvijas aptieka" preses konferencē parakstīja sadarbības līgumu, sniedzot iespēju donoriem, kuri asinis ziedojuši vismaz trīs reizes gadā, saņemt SIA "Latvijas aptieka" īpašo Sudraba karti. Tāpat, sadarbības ietvaros, katru mēnesi Latvijas aptiekas avīzē tiek publicēta informācija par Centru, mudinot cilvēkus ziedot asinis.
11. Dalība "**Labā servisa kustības valsts pārvaldē**". Centrs piedalījās Valsts kancelejas rīkotajā kampaņā "Labā servisa kustība valsts pārvaldē". Pateicoties aktīvajai kampaņas reklamēšanai sociālajos tīklos un donoru atsaucībai, "Klientu apkalpošanas goda balvu" saņēma transfuzioloģijas māsa Lilija Obuševa.
12. Sadarbība ar "**Forum Cinemas**". "ACME Film" kopā ar "Forum Cinemas" un Centru rīkoja kopīgu donoru dienu. Donori, kuri asinis ziedoja akcijas ietvaros, dāvanā saņēma kino biļeti uz filmu "Zāģis 8".
13. Aptaujājot donorus, **mainīts donoru uzskodu komplekta saturs.** No 2016. gada decembra līdz 2017. gada janvārim veikta aptauja, lai noskaidrotu donoru viedokli par uzskodu komplekta saturu. Aptaujā piedalījās 1162 respondenti, no kuriem 42% asinis ziedo divas līdz trīs reizes gadā. Ņemot vērā donoru viedokli, tika mainīts uzskodu komplekta saturs. Šobrīd uzskodu komplektā ietilpst: 0,5l ūdens pudele, uzskoda hematogēns, kā arī riekstu un žāvētu augļu maisījums.
14. **Sadarbība ar "Tallink".** Septembrī "Tallink" un "Tallink Hotel Riga" sadarbībā ar Centru organizēja Donoru dienu Rīgas Pasažieru ostā. Pasākuma organizatori starp donoriem izlozēja 3 personas, kuras dāvanā saņēma kruīza braucienu uz Stoholmu.
15. **Čipsu dienas** Centrā. No septembra līdz decembrim Centrā norisinājās "Čipsu dienas", kuru laikā katrs donors, kurš ziedojis asinis Sēlpils ielā 9 saņēma kartupeļu čipsu plāksnītes no SIA "Pērnes L". Akcijas mērķis bija papildināt Centra donora uzskodu komplektu ar vēl nebijušiem produktiem.
16. Akcija "**Pašbildes nedēļa VADC**" (no 2017.g.septembra). Akcijas mērķis – veicināt Centra atpazīstamību sociālajos tīklos, kā arī aktualizēt asins ziedošanas kustību, piesaistot jaunus donorus. Akcija norisinājās katru mēnesi no septembra līdz decembrim. Akcijas dalībnieki savos privātajos *Facebook.com* profilos publicēja ar Centra tematiku saistītu bildi. Katru mēnesi Centrs izlozēja vienu akcijas dalībnieku, kuram Dailes teātris dāvināja ielūgumu divām personām uz kādu no Dailes teātra izrādēm.

Sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem un aktivitātes sociālajos tīklos

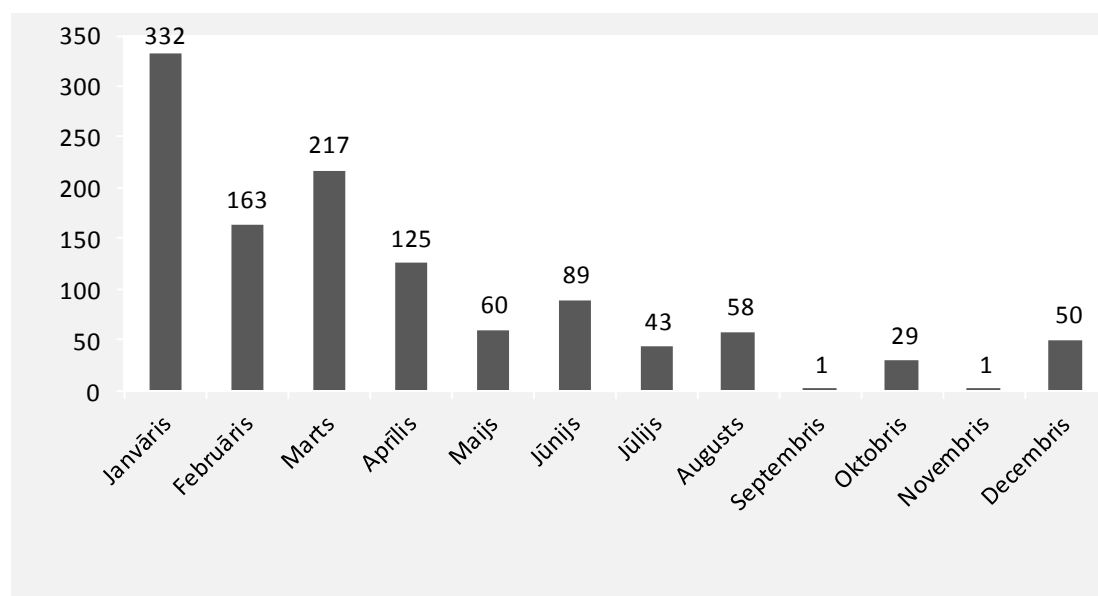
Ik mēnesi Centrs gatavo publikāciju "Latvijas aptieka" avīzei, kā arī vienu reizi gadā sagatavo publikāciju par donoru kustību, aktivitātēm Latvijas Sarkanajam Krustam, Tautas veselības gadagrāmatai.

Kopumā 2017.gada mediju monitoringa rezultāti uzrāda 1168 publikācijas plašsaziņas līdzekļos.

13.attēlā atspoguļots publikāciju skaits 2007.-2017.g., savukārt 14. attēlā redzami Centra veiktā mediju monitoringa apkopotie rezultāti, kas rāda informācijas un publikācijas apjomu pa mēnešiem. Publikāciju skaita dinamikas atšķirība saistīta ar konkrētā brīža asins krājuma daudzumu un aktivitātēm Centrā.

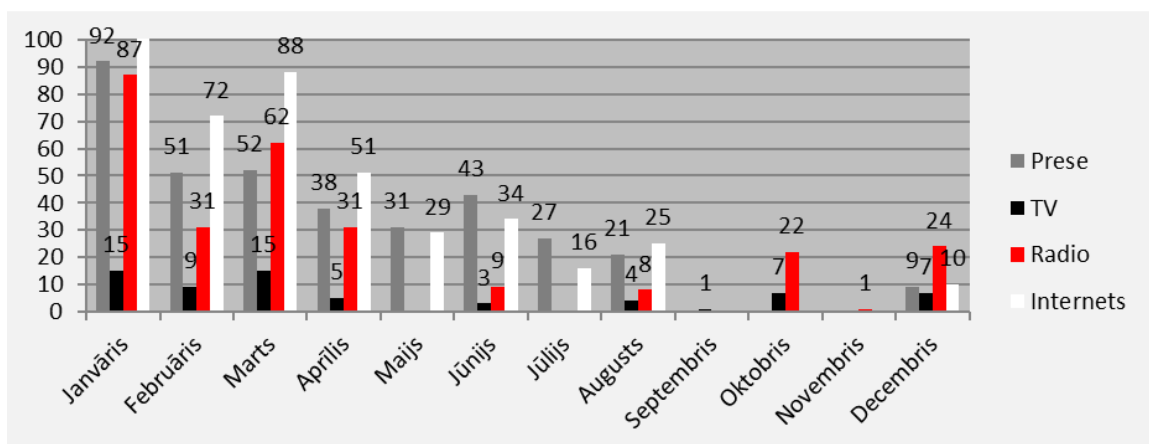

13.attēls. Kopējā publikāciju skaita dinamika 2007.-2017.g.

14.attēls. Publikāciju skaita sadalījums pa mēnešiem 2017.g.

Apkopojot statistikas datus, 15.attēlā tika veikts sadalījums četrās informācijas vienību dinamikās pēc informācijas nodošanas kanāla veida: prese, radio, internets, televīzija.

15.attēls. Informācijas vienību dinamika pēc informācijas nodošanas kanāla veida 2017.g.

Laika posmā no augusta līdz decembrim, Centrs izsūtīja vairāk nekā 30 preses relīžu. Ņemot vērā pērnā gada publikāciju dinamiku medijos, var secināt, ka kopējais relīžu skaits bijis tuvu 2016.gada izsūtīto relīžu skaitam. Papildus katru mēnesi visiem plašsaziņas līdzekļiem un novada domēm tika izsūtīts Centra izbraukumu grafiks.

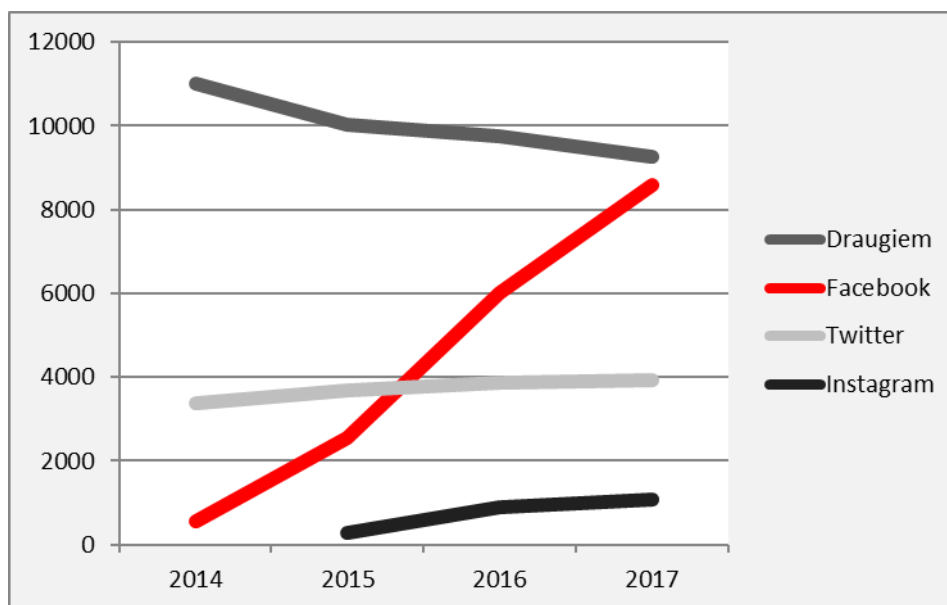
Sociālie tīkli

Komunikācijai Centrs izmanto sociālos tīklus Draugiem, Facebook, Twitter un Instagram. Visos sociālajos tīklos vērojams sekotāju pieaugums, izņemot portālu Draugiem, kura auditorija turpina samazināties.

2017.gada 6.janvārī Centra profiliem seko esošie un potenciālie donori:

- draugiem.lv 9748;
- twitter.com 3858;
- facebook.com 6022
- instagram.com 907.

Sociālo tīklu sekotāju dinamika redzama 16.attēlā.

16.attēls. Sociālo tīklu sekotāju dinamika 2014.-2017.g.

Līdzīgi kā 2016.gadā, arī pērn turpināja samazināties Centralsekotāju skaits sociālajā tīklā draugiem.lv, tas saistāms ar sociālā tīkla lietotāju skaita samazināšanos. 2017.gada nogalē tika pieņemts lēmums, ka līdz ar 2018.gada sākumu Centrs pārtrauks publicēt informāciju sociālajā vietnē draugiem.lv, taču, ņemot vērā lielo sekotāju skaitu un “Mīlētāko zīmolu topa” algoritmu, informāciju publicēt pārtraukuši vēl neesam.

Neskatoties uz to, ka kopējais lietotāju skaits mājaslapā draugiem.lv turpina sarukt, 2017.gadā Centra sociālo tīklu sekotāju skaits palielinājies par 11,17% no 20535 līdz 22829 lietotājiem, tādā veidā sociālie tīkli ir efektīvs komunikācijas kanāls. Par to liecina arī aktīvā sociālo tīklu mijiedarbība, daloties ar Centra publicēto informāciju, kā arī, uzdodot jautājumus.

Atbalstot regulāros asins donorus, donori, kuri 365 dienu ietvaros ziedojuši asinis vismaz trīs reizes, saņem Donora privilēģiju karti. 2017.gadā piesaistīti 19 jauni privilēģiju kartes atbalstītāji, kopējais atbalstītāju skaits 2017.gadā - 67 uzņēmumi. Atbalstītāju kopskaits palielinājies tikai par diviem

tāpēc, ka daļa no līdzšinējiem atbalstītājiem sadarbības līgumu bija noslēguši uz vienu gadu, bet vēlāk neizrādīja interesi sadarbību turpināt.

Šobrīd Valsts asinsdonoru centrs izmanto nepersonalizētas un neizsekojamas privilēģiju kartes. No 2019.gada plānots pāriet uz elektroniskām kartēm. Tās piedāvātu plašākas sadarbības iespējas, garantētu iespēju analizēt auditoriju un izvērtēt sadarbības iespējas. Apsveram iespēju Donoru privilēģiju karti apvienot ar PINS punktu sistēmu karti.

2016.gada septembrī Centrs tika reģistrēts *Mīlētako zīmolu* topā. Tops, analizējot sociālo tīklu sekotāju dimaniku un atdevi, katru mēnesi publisko sasniegto vietu *Mīlētako zīmolu* topā. 2017.gada oktobrī Centrs zīmolu topā ierindojās 25.vietā, apsteidzot tādus uzņēmumus kā “Tele2”, “VEF Rīga”, “Sportland” un “Samsung”.

2017. gadā izsūtīti uzaicinājumi SMS formā piedalīties Centra organizētajos pasākumos, ziedot noteiktas grupas asinis un informēti reģionu iedzīvotāji par izbraukumiem. Ar SIA „Text2reach” atbalstu 2017.gadā izsūtītas 44571 bezmaksas īsziņas donoriem, kas ir par 1175 vairāk nekā 2016.gadā.

Suvenīri un informatīvie materiāli

Pateicībā par asins ziedošanu donoriem iegādāti vairāku veidu suvenīri ar Centra simboliku, kurus saņēma donori visā Latvijā (skat.19.tabulu).

19.tabula

Suvenīru saņemšanas iespējas Centrā

Donācija	Suvenīrs
Pirmreizējiem donoriem	Lūpu balzams/ silikona aproce/ pildspalva
Asinis ziedo 3 reizes gadā	Saulesbrilles/ auduma masiņš/ mint konfektes sirds formā, pierakstu blociņš;
Ik pēc 10 reizēm	Zīmuliņu turētājs/ sarkans frotē dvielis/ frisbijs / alumīnija ūdens pudele/ aptieciņa
50 asins ziedošanas reizē	Lukturītis vai krūze ar apdruku
100 asins ziedošanas reize	Lietussargs/ pleds
Ziedojoat asinis dzimšanas dienā	Zibatmiņa vai krūze ar silikona apvalku

Sūdzību reģistrs

Jau no 2016.gada Centra Sūdzību reģistra mērķis ir identificēt un novērst VADC darbības trūkumus. 2017.gadā reģistrētas 34 sūdzības (2016.g. - 22 sūdzības).

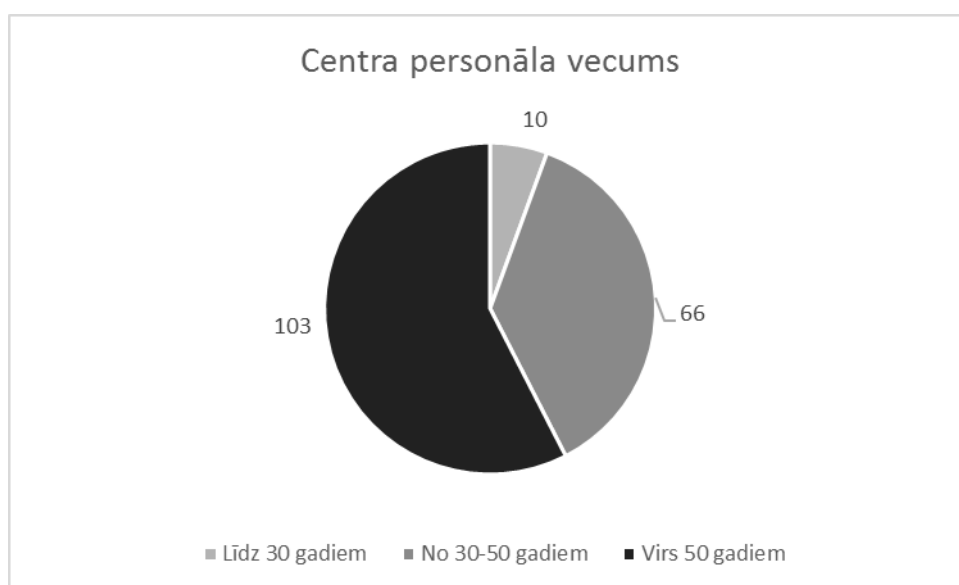
Uzklausot donoru un klientu ieteikumus, Centrā izveidota velosipēdu novietne, mājaslapā izveidota sadaļa “Cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem”, iepirkti kabeļu pārsegi mobilā autobusa izbraukumiem.

6. PERSONĀLS

2017.gadā Centrā kopumā bija 181 amatu slodzes un faktiski vidēji nodarbināti 177 darbinieki.

2017.gadā Centrā tika izbeigtas darba tiesiskās attiecības ar 31 darbinieku, savukārt darba tiesiskās attiecības nodibinātas ar 28 darbiniekiem, personāla mainība 33 %.

Uz 31.12.2017. personāla skaits bija 179 darbinieki, no kuriem 153 – sievietes, 26 vīrieši. Centra personāla sadalījums pa vecuma grupām redzams 17.attēlā.

17.attēls. Centra personāla vecums

87 darbiniekiem ir augstākā izglītība (sākot no 1.līmeņa augstākās izglītības), 91 darbiniekam ir vidējā izglītība (tai skaitā profesionālā), savukārt 1 darbiniekam ir cita veida izglītība.

7. PLĀNOTIE PASĀKUMI UN PRIORITĀTES 2018.GADĀ

1. Veikt asins un asins komponentu sagatavošanu 2018. gada plāna ietvaros ar mērķi nodrošināt ārstniecības iestādes pieprasījumus pēc eritrocītu masas ne mazāk kā par 96%;
2. Sadarbībā ar Rīgas un reģionu iestādēm, rast jaunas izbraukuma vietas, lai nodrošinātu plāna izpildi;
3. DAD sadarbībā ar SAN veikt potenciālo asins donoru izglītošanu, organizēt ekskursijas un lekcijas potenciālajiem asins donoriem. Sagatavot tematisku materiālu donoriem un ievietot Centra mājaspapīrā, lai samazinātu atteikumu skaitu, kas saistīti ar saslimšanām, ceļojumiem uz endēmisko zonu valstīm, hilozi, u.c.;
4. Izvērtēt iespēju 2019. g. veikt 100% EM filtrāciju asins komponenta drošības paaugstināšanai;
5. Sadarbībā ar LBD apkopot testēšanas datus un izvērtēt atkārtotu donoru izmeklēšanas efektivitāti ar “Ātro testu vīrushepatīta C antivielu noteikšanai”, lemt par skrīninga metodes pielietošanas lietderību;
6. Sadarbībā ar LBD izvērtēt asins komponentu mikrobioloģiska skrīninga veikšanas iespēju ar Centra resursiem;
7. Piedalīties Labas prakses principu ieviešanas procesā Centrā.
8. Audita nodaļa plāno veikt šādus auditus:
 - 8.1. “Medicīnisko ierīču vadība asins pagatavojumam uzglabāšanā”;
 - 8.2. “Donoru pieņemšana un aprūpe”;
 - 8.3. “Asins komponentu atsaukšana (look back procedūra)”.